

**Sølen
verneområde**styre

Postadresse
Postboks 987
2604 Lillehammer

Besøksadresse
Rendalen kommune
Bergset
2485 Rendalen

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 62 55 11 86
fminpost@fylkesmannen.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/solen>

Sølen verneområdestyre

Saksbehandler Hilde Nystuen

Vår ref. 2020/2404 432.2

Deres ref.

Dato 11.03.2020

Sølen verneområdestyre - møteinnkalling 18.03.2020

Møtested: Skypemøte
Dato: 18. mars 2020

Dagsorden

Tid	
Kl. 10.00- ca 13.00	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vedtakssaker (formell sakliste), orienteringssaker ▪ Orientering om verneområdeforvaltningen, verneformål og verneverdier i Sølen landskapsvernområde v/ verneområdeforvalter ▪ Orientering fra SNO v/Erik Ola Helstad ?

Saksinnstilling og saksdokumenter er vedlagt. Eventuelt frafall meldes snarest til verneområdeforvalter, på tlf.nr: 90 12 33 02 eller epost: fmhehiny@fylkesmannen.no.

Rendalen, 12. mars 2020

Hilde Nystuen
Verneområdeforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Sakliste vedtaksmøte

ST-sak	Type sak	Arkivsak
	Vedtaksaker	
5/2020	Sølen verneområdestyre – konstituering – 2020-2023	2019/21113
6/2020	Godkjenning av møteinnkalling og sakliste	2020/2404
7/2020	Sølen verneområdestyre – Drift og planarbeid i 2020	2019/20588
8/2020	Sølen verneområdestyre – Møteplan 2020	2019/20588
9/2020	Sølen verneområdestyre – Tiltak og bestilling av tjenester av SNO for 2020	2019/20075
10/2020	Referatsaker – delegerte saker	
11/2020	Orienteringssaker	
12/2020	Eventuelt	

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2019/21113-3

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato: 12.03.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølven verneområde	5/2020	18.03.2020

Sølven verneområde - konstituering - 2020-2023

Innstilling:

Sølven verneområde er i dag konstituert med følgende medlemmer med personlige varamedlemmer oppnevnt av Miljødirektoratet:

For Rendalen kommune: medlem Henning Dalbakk

varamedlem: Marit Bjørnstad

For Rendalen kommune: medlem Hanne Didriksen

varamedlem: Karl Sigurd Hole

For Hedmark fylkeskommune: medlem Kjerstin Lundgård

varamedlem: Erik Ringnes

Som leder for Sølven verneområde velges:.....

Som nestleder for verneområdet velges: .....

Valget er gjort ut fra styrets vedtekter punkt 4.

Dokumenter i saken:

Brev fra Miljødirektoratet datert 03.01.2020.

Vedlegg:

1. Vedtekter for Sølven verneområde gjeldende fra 1. januar 2020.

Saksopplysninger:

Miljødirektoratet fikk i brev av 20. oktober 2015 fra Klima og miljødepartementet delegert myndighet etter naturmangfoldlovens § 62 andre ledd tredje punktum til å bestemme at et særskilt oppnevnt organ er forvaltningsmyndighet for områder vernet med hjemmel i naturmangfoldloven

Sølen verneområde styre

---

kapittel V. Myndigheten omfatter i tillegg oppnevning av styremedlemmer til eksisterende styrer, eventuelt oppnevne nye styrer, fastsette vedtekter for styrene og godkjenning av forvaltningsknutepunkt.

Ifølge vedtektene for Sølen verneområde styre skal verneområdestyret ha 3 medlemmer med personlige varamedlemmer som møter når det faste medlemmet har forfall. Kommunen skal være representert med to medlemmer blant kommunestyrets medlemmer og fylkeskommunen skal være representert med ett medlem fra Innlandet fylke stening/fylkesråd.

Sammensetningen av styret skal følge kravene til kjønnsfordeling i likestillingslovens § 28. Verneområdestyret oppnevnes av Miljødirektoratet etter innstilling fra Rendalen kommune og Innlandet fylke stening.

Jf. brev fra Miljødirektoratet 3. januar 2020 er følgende representanter for Sølen verneområde styre oppnevnt for perioden 2020-2023:

For Rendalen kommune: medlem Henning Dalbakk	varamedlem: Marit Bjørnstad
For Rendalen kommune: medlem Hanne Didriksen	varamedlem: Karl Sigurd Hole
For Hedmark fylkeskommune: medlem Kjerstin Lundgård	varamedlem: Erik Ringnes

Verneområdestyret velger selv sin leder og nestleder.

Verneområdestyret har forvaltningsansvaret for Sølen landskapsvernområde, Fuggdalen naturreservat og Steinfjellet naturreservat.

Jf. vedtektene pkt. 9 og 10 skal styret oppnevne et rådgivende utvalg med representanter for de ulike interessene i området og et administrativt kontaktutvalg bestående av representanter fra administrativt nivå i kommunen. Dette kommer vi tilbake til i neste styremøte.

Vurdering:

Verneområdestyret velger selv sin leder og nestleder.

Behandling:

Vedtak:

Arkivsaksnr: 2020/

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato:12.03.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølen verneområdestyre	6/2020	18.03.2020

Godkjenning av møteinnkalling og sakliste

Innstilling til vedtak:

Møteinnkalling og sakliste godkjennes

Behandling:

Vedtak:

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2019/20588-6

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato: 12.03.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølen verneområde	7/2020	18.03.2020

Sølen verneområde - drift og planarbeid 2020

Innstilling til vedtak:

Sølen verneområde tar tildelingen av midler til drift og planarbeid til etterretning.

Verneområdeforvalter jobber videre med sammenstilling av kunnskap, mulighetsstudier og medvirkningsprosesser i henhold til prosjektplan for besøksforvaltning for Sølen landskapsvernområde og følger opp skjøtelsesplanarbeidet.

Dokumenter i saken:

- Elektronisk søknadssenter - tildeling av midler på post 21.
- Innmeldte behov for midler til drift og planarbeid 2020 jf. sak 34/2019

Vedlegg:

2. Prosjektplan for besøksforvaltning for Sølen landskapsvernområde vedtatt 03.12.2015, revidert 4. 12.2020.

Saksopplysninger:

Sølen verneområde vedtok følgende forslag til budsjett for drift og planarbeid i 2020 i møte 4. desember 2019:

	Tildelt i 2019	Budsjett 2020
Drift av verneområdestyret og faglig rådgivende utvalg/seminarer	180.000	220.000
Forvaltningsplaner		250.000
Besøksstrategi	445.000	390.000
Sum		860.000

Sølen verneområde er tildelt kr. 180 000,- til drift av styret, kr. 250.000,- til forvaltnings- og skjøtelsesplaner og kr. 390. 000,- til arbeidet med besøksstrategi/forvaltningsplan i 2020. Dette er litt mindre enn omsøkt på drift av styret, men samme sum som tidligere år.

Inntil styrene eventuelt har opprettet eget organisasjonsnummer og bankkonto tildeles pengene fylkesmannen, men de disponeres i sin helhet av verneområdestyret.

Vurdering

Driftsbudsjett 2020:

Driftsbudsjettet for verneområdestyret i 2020 som ble vedtatt i styremøte 4. desember 2019, kan gjennomføres omtrent som planlagt jf. møteplan i sak 8/2020.

I 2020 er det planlagt 7 styremøter, hvor et av dem er todagers møte med befarung. Det er ønskelig med befarung lokalt knyttet til et møte til, noe som vil være nyttig i styrets arbeid. Det er viktig å bli kjent i verneområdene og med tiltak som er gjennomført og som planlegges. I tillegg planlegges det en studietur til andre verneområder i Innlandet/Norge.

Det planlegges nytt Sølenseminar første halvår 2020 hvor eksterne innledere inviteres til å holde innlegg, samt et eller to møter i faglig rådgivende utvalg i løpet av året. Disse møtene må også ses i sammenheng med besøksstrategiarbeidet. I tillegg planlegges det 2 møter i administrativt kontaktutvalg.

Opplæringdagene på Lillehammer for alle de nye verneområde – og nasjonalparkstyrene i Innlandet ble avlyst pga Koronaviruset. I tillegg er det planlagt nasjonalparkkonferanse 5.-6. mai for hele landet. Det er stor sannsynlighet at denne konferansen også blir avlyst, men det jobbes med å holde webinar disse dagene.

Forvaltningsplaner og skjøtselsplaner

Forvaltningsplan for Sølen landskapsvernområde er godkjent og ferdig oppdatert. Ettersom besøksstrategien skal være en del av forvaltningsplanen, så vil opptrykking av forvaltningsplan med besøksstrategi gjøres når besøksstrategien er godkjent i løpet av 2020.

Sølen verneområdestyre fikk forvaltningsmyndighet for Fuggdalen og Steinfjellet naturreservater fra 1. oktober 2015. Det er på sikt ønskelig med forvaltningsplaner for disse to verneområdene. På grunn av at det vil bli fokus på besøksstrategiarbeidet i 2020, blir dette arbeidet ikke igangsatt i 2020..

Det ble høsten 2019 inngått avtale med BIBIO om et oppdrag på prosjekt «Kulturhistorie og skjøtsel i Sølen landskapsvernområde». Første del av prosjektet settes i gang i vinteren/våren 2020 og har som formål å undersøke og dokumentere kulturhistorien og driftstradisjoner innenfor området. Lokale aktører inviteres inn. Andre del av prosjektet er det tildelt midler til i 2020 og innebærer feltarbeid og utarbeiding av skjøtselsplan for området. Metoden som benyttes i arbeidet er «Skjøtselsplan for helhetlige kulturlandskap»

Besøksstrategi

Prosjektplan for besøksstrategi for Sølen landskapsvernområde ble vedtatt av verneområdestyret 03.12.15 og revidert i møte 4. desember 2019. Arbeidet med besøksstrategi er godt i gang og det er et mål om å ha besøksstrategien ferdig i løpet av 2020. I prosjektplanen for besøksstrategi for Sølen

Sølen verneområdestyre

---

landskapsvernområde ligger forslag på tidsplan og budsjett for 2020 (jf. sak 31/2019). Det vil bli en del møter i medvirkningsprosessen og arbeidet med besøksstrategien først på 2020. Dette drøftes nærmere i møte i verneområdestyret.

Behandling:

Vedtak:

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2019/20588-7

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato: 12.03.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølven verneområde	8/2020	18.03.2020

Sølven verneområde - møteplan 2020

Innstilling til vedtak:

Møteplan for 2020 opprettholdes som vedtatt i møte 4. desember 2019

Saksopplysninger:

Sølven verneområde vedtok følgende møteplan for 2020 i møte 4. desember 2020

Dato	Søknadsfrist	Hovedtema/Type møte
Januar/ Februar	1.februar	<ul style="list-style-type: none"> - VO-styret – 23 eller 27. januar - VO – styret – et møte i februar hvis behov - Møter i rådgivende utvalg/besøksstrategi - Møte administrativt kontaktutvalg
Mars		<ul style="list-style-type: none"> - VO-styret - Bestillingsmøte 2 med SNO - Opplæring Lillehammer – 17.-18. mars
Mai		<ul style="list-style-type: none"> - VO-styret - Nasjonalparkkonferanse 5.-6. mai - SØLENSEMINAR 2020
Juni	1.mai	<ul style="list-style-type: none"> - VO-styret, med befarung
September	1.august	<ul style="list-style-type: none"> - VO-styret, med befarung
Oktober		<ul style="list-style-type: none"> - Studietur
November /desember	1.november	<ul style="list-style-type: none"> - VO-styret - Bestillingsmøte 1 med SNO - Tiltaksplan

Vurdering:

I 2020 er det planlagt 7 styremøter, hvor et av dem er todagers møte med befarung. Det er også ønskelig med befarung lokalt knyttet til et møte til, noe som vil være nyttig i styrets arbeid. Det er viktig å bli kjent i verneområdene og med tiltak som er gjennomført og som planlegges. Høsten 2020 planlegges ny studietur til verneområder i Norge for å se, lære og bli inspirert.

Sølen verneområdestyre

Det planlegges nytt Sølenseminar første halvår 2020 hvor eksterne innledere inviteres til å holde innlegg, samt et eller to møter i faglig rådgivende utvalg som bør opprettes i 2020. Disse møtene må også ses i sammenheng med besøksstrategiarbeidet. Aktuelle saker for RU vil kunne være innspill til besøksstrategiarbeidet og innspill på aktuelle tiltak i verneområdet. I forbindelse med arbeidet med besøksstrategi vil det også bli en del medvirkningsmøter i 2020.

Opplæringsdagene på Lillehammer 17.-18. mars for alle de nye verneområde – og nasjonalparkstyrene i Innlandet avlyses pga Koronaviruset, men vi forsøker å gjennomføre et konstituerende styremøte på Skype. Det er stor sannsynlighet for at nasjonalparkkonferansen som er planlagt 5.-6. mai også avlyses, men det jobbes med et webinar som kan gjennomføres på disse datoene. Verneområdeforvalter skal arrangere minimum 2 møter i administrativt kontaktutvalg i 2020.

Behandling:

Vedtak:

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2019/20075-6

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato: 12.03.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølen vernemområde	9/2020	18.03.2020

Sølen verneområde- Tiltak og bestilling av tjenester av SNO for 2020

Innstilling til vedtak

Sølen verneområde tar tildelingen av midler til tiltak til etterretning.

Følgende tiltak for 2020 iverksettes og fordeling av midlene mellom tiltakene vurderes fortløpende:

Tiltaksmidler 2020
Skoleprosjekt
Skilting hovedstiene forankret i besøksstrategi
Fjerne rest av tagging
Planlegging restaurering Nydammen
Tematurer
Oppsyn leirplasser langs Sølensjøen , utkjøring av ved
Klopp over bekk i Misterdalen
Ferdsestellere, 4 stykker
Fjerne buskfuru, fremmed art

Prosjekt «Gamle bilder» og oppdatering/ferdigstille hjemmeside ses under post 21 (besøksstrategi og forvaltningsplaner) jf. sak 7/2020.

Bestilling av tjenester fra lokalt SNO blir som vedtatt i møte 4. desember 2019.

Vedlegg:

3. Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder 2020-2025

Dokumenter i saken:

- Tiltaksplan 2020-2021
- Tildeling av tiltaksmidler i Elektronisk søknadssenter, Miljødirektoratet
- Årsrapport for 2019 fra Statens naturoppsyn ettersendes

Saksopplysninger

Tiltaksmidler

Følgende tiltak for 2020 er vedtatt, prioritert og omsøkt av verneområdestyret i møte 4. desember 2019:

Tiltaksmidler 2020	
Skoleprosjekt	30.000
Skilting hovedstiene forankret i besøksstrategi	30.000
Fjerne rest av tagging	5.000
Planlegging restaurering Nydammen	30.000
Tematurer	15.000
Oppsyn leirplasser langs Sølensjøen , utkjøring av ved	10.000
Klopp over bekk i Misterdalen	5.000
Ferdsestellere, 4 stykker	
Fjerne buskfuru, fremmed art	10.000
Prosjekt «Gamle bilder» - refotografere og lage utstilling	15.000
Oppdatere og ferdigstille hjemmeside	30.000
Sum	180.000

Sølen verneområdestyre er tildelt kr. 90.000,- i tiltaksmidler for 2020 (kap 1420 post 31).

To av tiltakene; prosjekt gamle bilder og oppdatere/ferdigstille hjemmeside, er utenfor postformålet for tiltaksmidlene og må ses under post 21 (besøksstrategi og forvaltningsplaner) jf. sak 7/2020.

Vi er tildelt noe mindre midler til tiltak enn det vi har søkt om på de andre tiltakene og drøfter fordeling av midlene mellom tiltakene i neste styremøte.

Verneområdestyret har en rekke oppgaver som er nedfelt i punkt 8 i vedtektene for styret. Blant disse oppgavene er skjøtsel og besøksforvaltning. I vedtektenes punkt 8.2. står det:

«Som forvaltningsmyndighet skal styret ut fra naturmangfoldloven § 33 og verneformålet i de enkelte verneforskrifter vurdere behov for og nødvendig gjennomføring av skjøtsel og tilrettelegging. Plan for skjøtsel og eventuell tilrettelegging skal, jf. §§ 35 og 36 siste ledd, inngå i en forvaltningsplan godkjent av Miljødirektoratet. Forvaltningstiltak iverksettes på et kunnskapsbasert grunnlag i samsvar med vedtatte forvaltningsplaner/skjøtelsplaner.

Styret kan som forvaltningsmyndighet legge til rette for at verneområdenes potensial for verdiskapning utnyttes innenfor rammen av verneforskriftene og naturmangfoldloven. Dette skal skje gjennom konkrete forvaltnings- og skjøtselstiltak, fortrinnsvis i tråd med den delen av forvaltningsplanene som omhandler besøksstrategi. Styret skal ikke opptre som næringsaktør, men bør i denne sammenhengen innlede et samarbeid med lokalt reiseliv/øvrige reiseliv, samt det autoriserte besøkssenter.

Verneområdestyret skal utarbeide årlige prioriteringer av skjøtels- og forvaltningstiltak i verneområdene i tråd med den flerårige tiltaksplanen. Styret skal etablere et nært samarbeid med

Statens naturoppsyn lokalt. Styret tildeles etter søknad til Miljødirektoratet årlig midler til skjøtsel og forvaltning til prioriterte tiltak i henhold til vedtatte forvaltningsplaner/skjøtelsesplaner. Tildelingene skjer ut i fra de budsjettmessige rammer det enkelte året. Verneområdestyret prioriterer bruken av de tildelte midlene. Alle tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings-/tiltaksplan for verneområdene og andre relevante styringsdokumenter.»

Videre står det i vedtektenes punkt 8.4: «Som forvaltningsmyndighet skal styret i besøksstrategien vurdere behovet for særskilte informasjonstiltak. Styret er hovedansvarlig for informasjonstiltak og skal gjennomføre dette i henhold til Miljødirektoratets merkestrategi.»

Post 1420.31 – midler til tiltak i verneområder

Alle innmeldte tiltak skal være i tråd med godkjente forvaltnings-/ skjøtelsesplaner, besøksstrategi og andre relevante styringsdokumenter. Verneområdestyret skal melde inn sine behov for forvaltnings- og skjøtselstiltak i verneområdene direkte til Miljødirektoratet, som tildeler ut fra en nasjonal prioritering. Verneområdestyret skal selv disponere og prioritere bruken av de tildelte midlene, og bestemme hvem som skal gjennomføre tiltakene. Det er en forutsetning at SNO sine oppgaver og aktiviteter i verneområdene blir samordnet med tildelingen av midlene til tiltak slik at det blir en effektiv bruk av de samla ressursene til tiltak i verneområdene. Hovedtrekkene i den innsendte prioriteringen fra forvaltningsmyndigheten og prioriteringene i «Strategi for bruk av tiltaksmidler» skal følges.

Regjeringen ferdigstilte i 2019 «Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene» og et av tiltakene i planen var å oppdatere strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder. Strategien er oppdatert og gjelder for perioden 2020-2025. Det overordnede målet for tiltaksmidlene er at de skal brukes slik at naturtilstanden i verneområdene bedres. Tiltaksmidlene fordeles på bakgrunn av dagens trusselbilde og har som formål å ivareta, samt forbedre tilstanden i verneområdene. Midlene prioriteres derfor til tiltak som virker avbøtende på negative påvirkningsfaktorer der verneverdiene er truet. Klima – og miljødepartementet har bedt om en styrket ivaretagelse av verneverdiene i verneområdene. De største negative påvirkningsfaktorene er gjengroing, fremmede arter, forstyrrelser på dyrelivet, tekniske inngrep og slitasje på vegetasjon. Ved fordeling av midler til skjøtsel og besøksforvaltning, skal tiltakene som gir størst positiv effekt på tilstanden og som bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer prioriteres.

Alle informasjonstiltak som iverksettes skal være i henhold til merkevaren Norges nasjonalparker og være forankret i en skjøtelses- eller forvaltningsplan eller besøksstrategi for området. Besøksstrategien er en del av forvaltningsplanen og skal godkjennes av Miljødirektoratet. Den skal også ut på høring før endelig godkjenning. Det vil ikke bli gitt midler til etablering av innfallsporter eller lignende tiltak før besøksstrategien er godkjent. Alle skal ha levert en besøksstrategi innen 2020.

Bestilling av tjenester fra SNO

Bestillingsmøtene er en formalisert prosess mellom forvaltningsmyndigheten og SNO lokalt. Prosessen har til hensikt å sikre god dialog og forutsigbarhet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsats og gjennomføring av tiltak i felt. Bestillingsmøtene er en arena for rapportering fra SNO lokalt, drøfting av status, utfordringer og tiltaksbehov. Dette er både et grunnlag for

forvaltningsmyndighetens innmelding av behov for oppsynsinnsats og gjennomføring av tiltak, samt innmelding av behov for tiltaksmidler til Miljødirektoratet/SNO.

Følgende bestilling av SNO ressurs for 2020 ble vedtatt av verneområdestyret i møte 4. desember 2020.

Verneområder	År: 2020	Bestiller: Sølen verneområdestyre						
Verneområder	Prioritet (kategori 1, 2, 3, 4 etc)	Verneområde/innsats område/lokalitet	Forankring og beskrivelse av oppdraget	Anslått tidsbruk i dagsverk	Metodebeskrivelse evt henvisning	Rapportering (rapportformat, lagringssted for rapp., egenskapsdata ol.). Stand. rap.verktøy som Verneområdelogg, Artsobs, Natsstat, anmeldelsesbase og Rovbase skal benyttes.	Rapporteringsfrist	Ansvarlig i SNO-L
Tilsyn/kontroll		Sølen Ivo og Fuggdalen NR	Forankret i forvaltningsplan. Motorferdsel i utmark		Oppsynet bør ha særlig oppmerksomhet rundt motorferdsel både sommer og 8 vinter	Rapportere til verneområdeforvalter og SNO sin årsrapport	15.11.2020	
Tiltak (skjøtsel/tilrettelegging)		Sølen Ivo	Forankret i forvaltningsplan. Sette opp retningskilt ved hovedstiene	4	Bistå med oppsetting av retningskilt ved hovedstiene f. besøksstrategi	Rapportere til verneområdeforvalter og SNO sin årsrapport	15.11.2020	
Kartlegging/registrering/overvåking (inkludert bevaringsmål)		Sølen Ivo	Kartlegge og overvåke kulturminne	1	Kartlegge status og overvåke. Flyvraket på Søndre Sølentoppen	Rapportere til verneområdeforvalter og SNO sin årsrapport	15.11.2020	
Kartlegging/registrering/overvåking (inkludert bevaringsmål)		Sølen Ivo	Forankret i forv.plan. Sette opp og følge opp ferdsestøttere	4	f. besøksstrategi - følge opp ferdsestilling på de mest brukte stiene	Rapportere til verneområdeforvalter og SNO sin årsrapport	15.11.2020	
Kartlegging/registrering/overvåking (inkludert bevaringsmål)		Sølen Ivo	Forankret i forvaltningsplan. Overvåke og nydde søppel	3	Overvåke de mest brukte stedene, veilede og nydde søppel der behov. Spesielt sjekke opp i søndre del av Sølenjøl, langs Mistra og langs hovedstien opp til Sølen	Rapportere til verneområdeforvalter og SNO sin årsrapport	15.11.2020	
Informasjon		Sølen Ivo	Informasjon og veiledning	1	Delta på skoleprosjekt sammen med forvalter	Rapportere til verneområdeforvalter og SNO sin årsrapport	15.11.2020	
SUM				21				

Vurdering

Tiltak som skal gjennomføres i forbindelse med besøksforvaltning skal være forankret i en skjøtelsesplan, besøksstrategi eller en tiltaksplan forankret i forvaltningsplanen. Forvaltningsplanen for Sølen landskapsvernområde er godkjent av Miljødirektoratet. Tiltaksplanen for Sølen landskapsvernområde er forankret i forvaltningsplanen, men rulleres årlig.

Beskrivelse av tiltakene som planlegges gjennomført i 2020:

1. Skoleopplegg

Det er et stort behov for økt kunnskap blant barn og unge om naturarven/naturverdiene lokalt. Utviklingen av treårige skoleopplegg for 5.-7. klasse er gjort i samarbeid med firmaet Fjell driv og er meget godt mottatt av barneskolene i Rendalen. Temaene er basert på verneverdiene og foregår innenfor Sølen landskapsvernområde og Jutulhogget naturreservat. Temaene er: Villrein og fangstrelaterte kulturminner, utmarksbruk og setring, geologi og landskap.

2. Skilting og merking av stier

Oppsetting av retningskilt på de mest brukte stiene i verneområdet ble gjort sommeren 2017. Det påbegynte arbeidet fullføres i 2020 for å se det i sammenheng med besøksforvaltningen for området og en helhetlig sti- og løypeplan. Det kan være behov for noe etterbestilling av skilt og stolper, og det må ses nærmere på merking av stiene. Det er også merket opp deler av den gamle ferdssveien/seterveien fra Lomnes til Femundsundet v/Jan Risbakken. Det gjenstår å gps plote stien.

3. Fjerning av tagging

Det ble høsten 2016 oppdaget tagging/spraymalte symboler på steiner og fast fjell langs hovedstien opp til Sølentoppen fra Gravåsen. Dette ble forsøkt fjernet sommeren 2017 uten å lykkes. Sommeren 2019 lyktes vi med å fjerne det meste av tagging ved kjøp av tjenester fra blant annet Rendalen kommune. Det ble benyttet drill og stålbørster. Det gjenstår litt som vi ønsker å fjerne i 2020.

4. Planlegge restaurering av Nydammen

Nydammen er et unikt kulturmiljø/kulturminne. Fløtningsdammen er fra 1902 og har begynt å rase ut. Grunneier har restaurert nålbu og damkoier og det er interesse for å restaurere dammen. Dette vil være et samarbeidsprosjekt mellom flere aktører og det er i første omgang behov for å kartlegge omfanget og kostnadene ved en slik restaurering.

5. Tematurer

Det er ønskelig å arrangere tematurer i verneområdene for å øke kunnskapen for vernet og området. Dette ses i sammenheng med besøksstrategiarbeidet og som en del av forankring/medvirkningsprosessene i dette arbeidet.

6. Prosjekt «Gamle bilder»

Sølen verneområdestyre ønsker å samle inn gamle bilder fra Sølen landskapsvernområde med randsone for å visualisere bruken og landskapet den gang og sammenligne det med dagens landskap og bruk og lage en utstilling for å formidle dette. Anno har fått oppdraget på skanning/digitalisering av gamle bilder og søk etter bilder fra dette området i Anno Musea i Nord Østerdalen sitt fotoarkiv og eventuelle andre fotoarkiv. I tillegg til digitalisering/skanning av gamle bilder fra Sølen landskapsvernområde med randsone. Det er inngått avtale med Tur og Natur om å refotografere noen av bildene for å se på både endring i bruk og endring i landskap. Dette arbeidet fullføres i 2020.

7. Oppsyn leirplasser langs Sølensjøen -utkjøring ved

Det er behov for å følge med på leirplassene som er mest brukt langs Sølensjøen. Sølensjøen Lotteeierlag kan ta på seg oppdraget og det kan også være behov for å kjøre ut noe ved.

8. Klopp over bekk i Misterdalen

Det er behov for klopp over bekk langs stien fra Misterdalen til Sølen.

9. Ferdselstellere

For å følge med på utviklingen av ferdsel i området bør det settes opp inntil 4 ferdselstellere sommeren 2020.

10. Fjerne buskfuru, fremmed art

Langs Søndre Sølendalsveien, rett før Skånborket, står det noen buskfuruer som bør fjernes.

Bestilling av SNO ressurs

Verneområdeforvalter mener at bestillingen som ble gjort av SNO ressurs i desember 2019 bør gjennomføres som den foreligger.

Behandling:

Vedtak:

Arkivsaksnr:

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato: 12.03.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølen verneområde	11/2020	18.03.2020

Referatsaker – Delegerede saker

Referat saker og delegerede saker i perioden 18.12.2019- 12.03.2020

Innstilling til vedtak:

Sølen verneområde tar de refererte sakene og delegerede sakene til etterretning

Referatsaker:

	Referatsaker og delegerede saker	
06.12.2019	Underretning om valg av representanter til styret- Sølen verneområdevalg og konstituering – Rendalen kommune	2019/21113
03.01.2020	Oppnevning av medlemmer – Sølen verneområdevalg og konstituering 2020-2023 - Miljødirektoratet	2019/21113
13.01.2019	Kjørejournale 2019 – Kjell Olav Husby	2019/2888
13.01.2019	Kjørejournale 2019- Geir Bjørn Mømb	2019/2889
	Kjørejournale 2019 – Paul Misterosen	2019/2809
	Kjørejournale 2019 – Bjørn Jensen	2019/2783
	Kjørejournale 2019 – Gunnar Høye	2019/2684
	Kjørejournale 2019 – Jens Erik Høye	2019/2709
	Kjørejournale 2019 – Johan Horndalen	2019/2823
	Kjørejournale 2019 – Kåre Martin Nytrøen	2019/2782
21.08.2019	Kjørejournale 2019 – Frode Strand	2020/519
23.07.2019	Kjørejournale 2019 – Ole Martin Hafslund	2018/859
	Kjørejournale 2019 – Ole Martin Døsen	2019/2673
	Kjørejournale 2019 – Andreas Hafslund	2019/2713
	Kjørejournale 2019- Svein Erik Øien	2019/2882
29.12.2019	Kjørejournale 2019 – motorferdsel på barmark ifb med elgjakt – John Halvor Tærud	2019/16485
10.10.2019	Kopi av brev til Energi- og miljøkomiteen - Etablering av infrastruktur i nasjonalparkene – manglende ressurser til drift- Langsua nasjonalparkstyre	2019/18207
21.01.2020	Kjørejournale 2019 – Jens Sandbakken	2019/2756
21.01.2020	Kjørejournale 2019 – Jens Sandbakken	2019/4745
24.01.2020	Kjørejournale 2018-2019 – Tone Gudrun Wardenær	2018/2354
24.01.2020	Sølen landskapsvernområde – dispensasjon for motorferdsel – Jota seter – Ole Bood og Grete Bjøntegaard	2019/21402

Sølen verneområdestyre

10.09.2019	Sølen landskapsvernområde – kjørejournal 2019 – Odd Finstad	2020/1422
24.01.2020	Kjørejournal 2019- Edgar Sørberg	2019/2747
24.01.2020	Kjørejournal 2019 – motorferdsel ifb med elgjakt – skuter – Kjell Olav Husby	2019/19781
05.02.2020	Kjørejournal 2019 – Ola Nordseth	2019/2649
05.02.2020	Kjørejournal 2019 – Øystein Viken	2019/7245
11.02.2020	Sølen landskapsvernområde – endring av alternativ snøskuterfører – Ruth Elin Eggen	2019/2807
11.02.2020	Sølen landskapsvernområde – endring av alternativ snøskuterfører – Kjell Olav Husby	2019/2888
22.11.2019	Fuggdalen NR- melding om eierskifte av skog fra Olav Skulberg til Vidar Skulberg	2019/20658
02.03.2020	Sølen landskapsvernområde – Kjørejournal vinteren 2019 – Else Britt Nilsen	2019/8900
02.03.2020	Sølen landskapsvernområde – Kjørejournal vinteren 2019 – Ola S Undseth	2019/2751
02.03.2020	Sølen lvo og Fuggdalen NR – kjørejournal vinteren 2019 – Bjørn Erik Lomnes	2019/2653
03.03.2020	Sølen landskapsvernområde – kjørejournal vinteren 2019 – Stian Negaard Nilsen	2019/8897
11.03.2020	Sølen landskapsvernområde- Kjørejournal vinteren 2019 – Bjørn Nytrøen	
13.03.2020	Sølen landskapsvernområde – Kjørejournal vinteren 2019 – Erik Ove Helstad	
	Vedtaksaker	
16.01.2020	Sølen landskapsvernområde – dispensasjon for motorferdsel – Mefurua – Jan Nordengen	2019/21401
16.01.2020	Sølen landskapsvernområde - dispensasjon for motorferdsel- Fiskevollen- Nils Nebylien	2019/2832
17.01.2020	Sølen landskapsvernområde – dispensasjon for motorferdsel – Nysera – Knut Olstad	2020/202
04.02.2019	Sølen landskapsvernområde – dispensasjon for restaurering av naust og motorferdsel med skuter og ATV – Misterdalen – Seming Undseth	2019/19790
12.02.2020	Fuggdalen NR – dispensasjon for restaurering og fasadeendring på hytte gnr/bnr 13/106- Bjørge Westereng	2020/1936

Behandling:

Vedtak: